

Onderwerp **Biomassa**

Steller **Anne Helbig**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon **8892**

Bijlage(n) -

Ons kenmerk



Datum **04-09-2019**

Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Tijdens de begrotingsbehandeling in de commissie Beheer en Verkeer van 15 mei heeft uw raad een aantal vragen gesteld over het onderdeel Biobased Economy. De gestelde vragen zijn hieronder opgesomd

- Is de biomassa duurzaam en regionaal?
- Is biomassa als energiebron duurzaam?
- Kan het college toezeggen dat de hoeveelheid biomassa niet stijgt als het aandeel hernieuwbare energie stijgt?

Naar aanleiding van deze vragen hebben we toegezegd de herkomst van gebruikte biomassa op een rij te zetten voor uw raad.

In deze brief gaan we achtereenvolgens in op de volgende aspecten

- Is gebruik van biomassa als energiebron duurzaam?
- Beleid gemeente Groningen
- Welke vormen van biomassa zijn er lokaal en hoe worden deze gebruikt?

Is gebruik biomassa als energiebron duurzaam?

De duurzaamheid van biomassa is een ingewikkelde discussie. Over het algemeen (bron www.Milieucentraal.nl) wordt bio-energie als 'duurzaam' beschouwd als in de gehele energievoorzieningsketen:

- geen sprake is van schadelijke milieueffecten;
- de hoeveelheid plantaardig materiaal op peil blijft door voldoende aanplant en onderhoud van bossen; natuurlijke grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet;
- en de omzetting van biomassa in bruikbare energie met een zo hoog mogelijk rendement gebeurt.

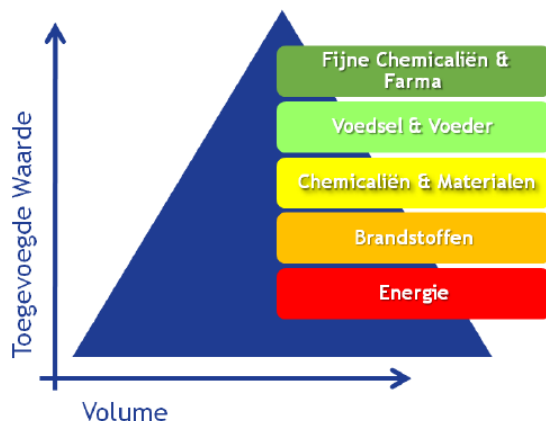
Uiteindelijk is certificering van biomassa de best controleerbare wijze om te beoordelen of biomassa ook daadwerkelijk duurzaam is en voldoet aan de bovenstaande criteria. Dat zal ook de wijze zijn waarop het Rijk, provincie en wij beoordelen of er sprake is van duurzame biomassa, wanneer wij biomassa gerelateerde projectinitiatieven beoordelen. Productie van elektriciteit en/of warmte moet voldoen aan certificerings- en verificatie-eisen om SDE+-subsidie te krijgen, zoals beschreven door RVO (<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/stimulerinq-duurzame-energieproductie>)

In wetenschappelijke kringen vindt een doorgaande discussie plaats over de uiteindelijke rol van biomassa in de energietransitie. Deze volgen wij. Nu is de verwachting en de praktijk dat biomassa nog lange tijd een belangrijke pijler is in de energietransitie, ook als brandstof. Dit is wordt ook in het klimaatakkoord bevestigd, het kabinet is ervan overtuigd dat de inzet van biomassa nu en richting 2030 en 2050 noodzakelijk is voor de verduurzaming van onze economie en het realiseren van de klimaatopgave. Uitgangspunt is dat alleen duurzame biomassa werkelijk bijdraagt aan verduurzaming van de economie en dat duurzame biomassa op mondiaal niveau op termijn schaars zal zijn.

Beleid gemeente Groningen

De wijze waarop we in Groningen omgaan met biomassa is beschreven in de visie op de biobased economy die is vastgesteld door uw raad in 2013.

Uitgangspunt daarbij is dat beschikbare biomassa zo hoogwaardig mogelijk wordt ingezet. De waardepiramide die is weergegeven in figuur 1 visualiseert dit uitgangspunt.



Figuur 1: Waardepiramide

De gemeente Groningen heeft ambitieuze doelstellingen op het gebied van klimaat en wil in 2035 een CO₂-neutrale gemeente zijn. Om invulling te geven aan deze ambitie heeft de gemeente een Routekaart Groningen CO₂-neutraal opgesteld. In het eindscenario is groen gas verantwoordelijk voor de invulling van een deel van het energiegebruik in de gemeente. Met name de gebieden waar een warmtenet of 'all electric' geen optie is zullen op een

hybride wijze moeten worden verwarmd. Het huidige uitgangspunt is dat groen gas daarin een belangrijke rol gaat spelen. We hanteren hierbij de door uw raad in oktober 2018 aangenomen motie (nr. 7237696) als kaderstellend, wat inhoudt dat bij uitwerking van biomassa als bron in principe:

- alleen biomassa wordt gebruikt die afkomstig is uit de regio en;
- alleen als het is verkregen van regulier kap- en onderhoudswerk aan bijvoorbeeld parken, straten en natuurgebieden of uit rest- en afvalhout.

Welke vormen van biomassa zijn er lokaal?

Hieronder gaan we in op de lokaal beschikbare biomassa en de wijze waarop dit wordt benut.

Restmateriaal suikerproductie

De grootste volumes biogeen restmateriaal komen vrij bij de suikerverwerking. Het gaat hier jaarlijks om 650.000 ton aan perspulp, bietenblad en -staart. Het grootste gedeelte van deze restproducten wordt verkocht als veevoeder. Suiker Unie vergist jaarlijks 200.000 ton bietenresten in haar vergistingssystemen. Het oudste systeem, uit 2012, bestaat uit 4 vergisters en een navergister. Dit systeem produceert jaarlijks 10 miljoen m³ groen gas. Dit wordt ingevoerd in het aardgasnet. Het tweede systeem is geplaatst in 2017, en bestaat uit een vergister en een navergister. Hier wordt biogas geproduceerd. Dit biogas wordt in de eigen WKK omgezet in elektriciteit en warmte, wat weer wordt gebruikt bij het verwerkingsproces van suikerbieten.

Voedsel en genotsmiddelenindustrie

Veel van het afval uit de voedings- en genotsmiddelenindustrie wordt momenteel ingezet als veevoeder. Als dit omgezet zou worden in vergisting, moet meer veevoer geproduceerd of geïmporteerd worden. Vergisting van het afval is laagwaardiger gebruik: vee produceert mest, dat ook vergistbaar is. Daarom is het onwenselijk om materiaal te vergisten, dat eerst nog gebruikt kan worden als veevoeder.

Rioolwaterzuivering

Rioolwaterzuiveringen verwerken het afvalwater uit een brede regio. In de gemeente Groningen is een rioolwaterzuiveringsinstallatie aanwezig, RWZI Garmerwolde. Deze RWZI is van het waterschap Noorderzijlvest. Hier wordt het afvalwater van de regio rondom Groningen verwerkt.

De RWZI heeft een vergistingsinstallatie. Hier wordt het secundaire slib vergist van alle RWZI's van Noorderzijlvest en een deel van Hunze en Aa's. Bovendien vindt er vergisting van slib van derde partijen plaats, zoals de NAM en Avebe. Door vergisting van deze slib produceerde de installatie in 2017 3,8 miljoen m³ biogas. Dit biogas wordt verbrand in een WKK. Dit

leverde 7,7 miljoen kWh elektriciteit op. De elektriciteit wordt gebruikt door de pompen van de RWZI. De restwarmte wordt gebruikt om de gisting op temperatuur te houden. Van de 3,8 miljoen m³ biogas is ruim 50% toe te schrijven aan vergisting van het afvalwater uit de gemeente Groningen.

Groente-, fruit- en tuinafval (gft)

Bij een deel van de huishoudens in Groningen wordt afval gescheiden ingezameld. Particulieren hebben dan twee containers: een voor groente-, fruit- en tuinafval (gft), en een voor het restafval. Attero verwerkt het gft in Wijster (Drenthe). Daar wordt het groente- en fruitafval gescheiden van het tuinafval. Het tuinafval is namelijk typisch houtig, en kan niet verwerkt worden in de vergister. Het groente- en fruitafval wordt vergist, hierbij ontstaat biogas. Het digestaat wordt gemengd met het tuinafval. Na enige tijd vormt dit mengsel een vruchtbaar compost, dat verkocht kan worden als veenvervanger. Jaarlijks wordt in Groningen 10.000 ton gft geproduceerd. Ongeveer een kwart tot een derde hiervan kan worden vergist. De beperkende factor is de verwerking van het digestaat: het digestaat moet met het resterende gft-afval worden opgewerkt tot compost. Hiervoor moet voldoende afval onvergist overblijven.

Nagescheiden afval

In een ander deel van de gemeente vindt geen bronscheiding plaats. Het organisch materiaal wordt samen met het restafval afgevoerd. Attero heeft in Groningen een nascheidingsfabriek. Deze fabriek filtert het afval. Het afval met een omvang kleiner dan 40 mm wordt aangemerkt als 'organische natte fractie' (ONF). Zo'n 35-40% van het restafval is ONF. Omdat de machines op grootte sorteren, is het resultaat niet volledig organisch. Vergisting van de ONF levert per ton zo'n 70-100 m³ biogas op, met 55% methaan. Het digestaat dat overblijft na ONF-vergisting, mag niet verwerkt worden tot compost. Het moet worden verbrand, omdat het afkomstig is uit het restafval en dus 'vervuild' is. Jaarlijks wordt in Groningen 74.000 ton gemengd afval verwerkt. Hiervan is 65.000 ton afkomstig uit de gemeente Groningen. ONF-vergisting van dit afval levert jaarlijks zo'n 5,5 miljoen m³ groen gas op.

Wilgen/Kardinge

In Groningen is in 2015 een proef gestart met de teelt van wilgentenen op industrieterrein Roodehaan. Deze wilgentenen worden in het najaar van 2019 geoogst en verbrand in de biomassaketel van Kardinge. In de biomassaketel bij Kardinge wordt op jaarbasis rond de 1000 ton aan houtsnippers verbrand. Deze snippers worden geleverd door Stainkoeln.

Biomassastromen Stadsbeheer

Stadsbeheer onderhoudt het gemeentelijke groen. Een aantal jaren geleden is onderzoek gedaan naar de biomassa die hierbij vrijkomt. In tabel 1 zijn de hoeveelheden en de bestemmingen weergegeven. Dit zijn de getallen uit de voormalige gemeente Groningen. Voor de nieuwe gemeente hebben we het overzicht nog niet.

Biomassa	Eindbestemming	Hoeveelheid
Slootruigte	Compost	3000 ton
Hout en struweel uit snoeiwerk	Compost en energie	20.000 m ³ 3- 4.000 ton
Hout uit kapwerk Ca. 500 bomen per jaar	Energie	400 ton
Blad	Compost	800 ton
Gras	Compost en energie	4.000 ton
Houtachtig, via de inbrengstations	Compost en energie	7.000 m ³ 1200 ton
Totaal		13.400 ton

Tabel 1: hoeveelheden biomassa Stadsbeheer

Mest

In de nieuwe gemeente zijn zo'n 100 agrarische bedrijven. Bij het grootste gedeelte van deze bedrijven wordt de mest lokaal verwerkt op het land.

Tot slot

Tot slot willen we op basis van het voorgaande de door u gestelde vragen beantwoorden.

Is de biomassa duurzaam en regionaal?

De binnen de gemeente Groningen vrijkomende en benutte wordt, voor zover wij er direct invloed op hebben, duurzaam ingezet.

Is biomassa als energiebron duurzaam?

Biomassa als energiebron is duurzaam mits er wordt voldaan aan de hiervoor genoemde randvoorwaarden, als gemeente hanteren we deze randvoorwaarden.

Kan het college toezeggen dat de hoeveelheid biomassa niet stijgt als het aandeel hernieuwbare energie stijgt?

Dit kunnen wij niet toezeggen. Op dit moment gaan we er op basis van de routekaart Groningen CO₂ neutraal 2035 vanuit dat er biomassa nodig is om de doelstellingen te halen. Het dilemma daarbij is dat er naar alle



waarschijnlijkheid onvoldoende lokaal beschikbare biomassa is om voldoende groen gas te produceren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.